

HALÁSZAT TUDOMÁNY

Szerzői kötelezettségek etikai kérdései

Publikálás alapkövetelményei

A közlemény alapjául szolgáló adatokat pontosan kell bemutatni a tanulmányban. A kéziratnak kellő részletességgel szükséges bemutatni a kutatási munkát, hogy mások is megismételhessék a leírtakat. A tudatosan pontatlan állítások etikátlan magatartásnak minősülnek és elfogadhatatlanok.

Adathozzáférés és adatmegőrzés

A szerzőket felkérhetik arra, hogy a tanulmányukat alátámasztó kutatási adatokat a szerkesztőségi felülvizsgálathoz és/vagy a folyóirat nyílt adatszolgáltatási követelményeinek való megfelelés érdekében bocsássák rendelkezésre. A szerzőknek fel kell készülniük arra, hogy a nyilvánosság számára hozzáférést biztosítsanak az ilyen adatokhoz, amennyiben ez megvalósítható. A szerzők a publikálást követően 10 évig meg kell őrizniük a vizsgálati adatokat.

Eredetiség és a források feltüntetése

A szerzőknek biztosítaniuk kell a kézirat eredetiségét, és ha a szerzők mások munkáját és/vagy szövegét használták fel, akkor azt megfelelően idézték, és szükség esetén engedélyt kértek annak használatára. Mások munkáját mindig megfelelően (az előírtak szerint) kell idézni. A szerzőknek hivatkozniuk kell azokra a publikációkra, amelyek befolyásolták a közölt munkát, és amelyek megfelelő kontextust adnak a munkának a nagyobb tudományos anyagon belül. A magánjellegű, például beszélgetés, levelezés vagy harmadik féllel folytatott megbeszélés során szerzett információkat nem szabad felhasználni vagy közölni a forrás kifejezett, írásbeli engedélye nélkül.

A plágiumnak számos formája van: i) a más dolgozatát a szerző saját dolgozataként tünteti fel; ii) a szerző más dolgozatának jelentős részeit másolja (az eredeti szerző feltüntetése nélkül); iii) a szerző mások által végzett kutatások eredményeit használja fel. A plágium minden formája etikátlan magatartás és elfogadhatatlan.

Többszörös, redundáns vagy párhuzamos közzététel

Egy szerző általában nem tehet közzé ugyanazt a kutatást leíró kéziratot egynél több, elsődleges eredményeket bemutató folyóiratban. Ugyanazon kézirat egyidejűleg több folyóirathoz történő benyújtása etikátlan magatartásnak minősül és elfogadhatatlan. Kivételt képeznek az eredetileg összefoglaló (absztrakt) formában, közzétett előadás formában vagy tudományos jelentés részeként bemutatott eredmények.

Bizonyos típusú cikkek (pl. fordítások) egynél több folyóiratban történő publikálása indokolt lehet. Az érintett folyóiratok szerzőinek és szerkesztőinek bele kell egyezniük a másodlagos közzétételbe, amelynek ugyanazokat az adatokat és

értelmezést kell tükröznie, mint az elsődleges dokumentumnak. Az elsődleges hivatkozást a másodlagos publikációban is idézni kell.

Kéziratok kezelésének biztonsága

A kéziratokat és azok bírálatait bizalmas dokumentumként szükséges kezelni. A kéziratok kezelése során szerzett információk nem használhatók fel az adminisztrációban érintett munka szerzőjének kifejezett írásbeli engedélye nélkül.

A dokumentum szerzősége

A szerzőség csak azokra korlátozódik, akik jelentősen hozzájárultak a közölt kézirat koncepciójához, tervezéséhez, kivitelezéséhez vagy értelmezéséhez. Mindazokat, akik jelentős mértékben hozzájárultak, társszerzőként kell feltüntetni. Ha vannak mások is, akik részt vettek a tanulmány bizonyos lényegi aspektusaiban (pl. nyelvi szerkesztés vagy állatorvosi szövegírás), akkor őket a köszönetnyilvánítás részben kell feltüntetni.

A levelező szerzőnek gondoskodnia kell arról, hogy minden indokolt társszerző szerepeljen a szerzők között, minden társszerző megismerje és jóváhagyja a kézirat végleges változatát, és hozzájáruljon annak közzétételre történő benyújtásához. A szerzőknek a kézirat benyújtása előtt alaposan meg kell fontolniuk a szerzők listáját és sorrendjét, és a szerzők végleges listáját az eredeti kézirat benyújtáskor kell megadniuk. A szerkesztőbizottság csak kivételes körülmények között mérlegeli (saját belátása szerint) a szerzők hozzáadását, törlését vagy átrendezését a kézirat benyújtása után, és a szerzőnek egyértelműen jeleznie kell a szerkesztő felé minden ilyen kérést. Minden szerzőnek bele kell egyeznie az ilyen kiegészítésbe, törlésbe vagy átrendezésbe.

A szerzők kollektív felelősséget vállalnak a kéziratért. Minden egyes szerző felelős azért, hogy a munka bármely részének pontosságával vagy integritásával kapcsolatos kérdéseket megfelelően kivizsgálják és az esetleges problémákat megoldják.

A generatív mesterséges intelligencia és a mesterséges intelligenciával támogatott technológiák alkalmazása a tudományos írásokban

Ennek a ténynek a tárgyalását a generatív mesterséges intelligencia (MI) és a mesterséges intelligencia által támogatott technológiák térhódítása váltotta ki, amelyeket várhatóan egyre gyakrabban fognak használni a tartalomkészítők. Az irányelv célja, hogy nagyobb átláthatóságot és útmutatást nyújtson a szerzők, olvasók, bírálók, szerkesztők és közreműködők számára. Felhívjuk figyelmet, hogy a szabályzat csak az írási folyamatra vonatkozik, nem pedig a mesterséges intelligencia eszközök használatára az adatok elemzésére és a kutatási folyamat részeként történő felhasználására.

Amennyiben a szerzők generatív mesterséges intelligenciát és mesterséges intelligenciával támogatott technológiákat használnak az írás során, ezeket a technológiákat csak a mű olvashatóságának és nyelvezetének javítására szabad használni. A technológia alkalmazását felügyelet és ellenőrzés mellett kell végezni,

és a szerzőknek gondosan felül kell vizsgálniuk és szerkeszteniük kell az eredményt, mivel a mesterséges intelligencia olyan hitelesnek tűnő kimenetet is létrehozhat, amely hibás, hiányos vagy elfogult lehet. A szerzők végső soron felelősek és elszámoltathatók a munka tartalmáért.

A szerzőknek a kéziratban fel kell tüntetniük a mesterséges intelligencia és a mesterséges intelligenciával támogatott technológiák használatát. A szerzőknek nem szabad szerzőként vagy társszerzőként feltüntetniük a mesterséges intelligenciát és a mesterséges intelligenciával támogatott technológiákat, és nem szabad szerzőként hivatkozniuk a mesterséges intelligenciára. A szerzőség olyan felelősséget és feladatokat feltételez, amelyeket csak természetes személyeknek lehet tulajdonítani. Minden (társ)szerző felelős azért, hogy a munka bármely részének pontosságával vagy integritásával kapcsolatos kérdéseket megfelelően kivizsgálja és megoldja. A szerzőség megköveteli, hogy a szerző képes legyen jóváhagyni a munka végleges változatát és hozzájárulni annak benyújtásához. A szerzők felelősek azért is, hogy a munka eredeti legyen, hogy a megadott szerzők megfeleljenek a szerzői jogoknak, és hogy a munka ne sértse harmadik fél jogait, illetve a beküldés előtt meg kell ismerkedniük a publikálás etikájára vonatkozó útmutatóval (jelen dokumentum).

A generatív mesterséges intelligencia és a mesterséges intelligenciával segített eszközök használata az ábrákon és képeken

Nem engedélyezzük a generatív mesterséges intelligencia vagy mesterséges intelligenciával segített eszközök használatát a benyújtott kéziratokban szereplő ábrák létrehozására vagy módosítására. Ez magában foglalhatja egy ábra egészének vagy egy részének feljavítását, eltakarását, elmozdítását, eltávolítását, vagy átalakítását. A fényerő, a kontraszt vagy a színegyensúly beállítása akkor és addig elfogadható, ha és ameddig az eredetiben szereplő információkat nem írja felül, illetve nem szünteti meg. A benyújtott kéziratokon képszerkesztői eszközöket vagy speciális szoftvereket lehet alkalmazni a feltételezhető képi szabálytalanságok azonosítására és javítására.

Az egyetlen kivétel az, ha a mesterséges intelligencia vagy mesterséges intelligenciával támogatott eszközök használata a kutatási terv vagy a kutatási módszerek részét képezi. Ha erre sor kerül, az ilyen felhasználást a módszerek részben reprodukálható módon kell leírni. Ennek tartalmaznia kell annak magyarázatát, hogy a mesterséges intelligenciát vagy mesterséges intelligenciával támogatott eszközöket hogyan használták a képalkotási vagy -módosítási folyamatban, valamint a modell vagy eszköz nevét, a verzió- és kiterjesztési számokat és a gyártót.

A szerzőknek be kell tartaniuk a mesterséges intelligencia szoftver speciális felhasználási irányelveit, és biztosítaniuk kell a tartalom helyes megnevezését. Adott esetben a szerzőket fel lehet kérni arra, hogy szerkesztői értékelés céljából nyújtsák be a képek MI-korrekció előtti változatait és/vagy a végleges beküldött változatok létrehozásához használt nyers képeket.

A generatív mesterséges intelligencia vagy mesterséges intelligenciával segített eszközök használata az ábrák és a grafikai összefoglalók előállításához nem megengedett. A generatív mesterséges intelligencia használata a borítóképek készítéséhez bizonyos esetekben megengedett, ha a szerző előzetes engedélyt kap a folyóirat szerkesztőjétől és kiadójától, bizonyítani tudja, hogy minden szükséges jogot tisztázott a vonatkozó anyag felhasználásához, és biztosítja a tartalom megfelelő megnevezését.

Szerzői nyilatkozat

A kézirat benyújtásakor, de legkésőbb a kézirat közlésre történő elfogadását követően a kapcsolattartó szerző köteles benyújtani egy, az összes társszerző által aláírt nyilatkozatot. A szerzői nyilatkozat biztosítja, hogy a kézirat összes szerzője ismeri annak tartalmát és a kézirat közlésével egyet ért. Ha a szerzők földrajzi távolsága miatt a nyilatkozat egyetlen példányának aláírása lehetetlen, a társszerzők több különböző nyilatkozati példányt is aláírhatnak. Ebben a kapcsolattartó szerző köteles az esetben az összes nyilatkozati példányt benyújtani a szerkesztőségnek. A nyilatkozatokat szkennelt formában kell eljuttatni a szerkesztőségnek, azonban, a kapcsolattartó szerző köteles az eredeti példányokat megőrizni és azokat kérésre a szerkesztőség rendelkezésére bocsátani. A szerzői nyilatkozat mintája elérhető a szerkesztőség honlapján.